

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 13.10.1992, sp. zn. 3 Cao 215/92, ECLI:CZ:NS:1992:3.CAO.215.1992.1

Číslo: 38/1993

Právní věta: Ustanovení § 25 zákona č.87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, podmiňuje možnost úpravy důchodu podle tohoto zákona srovnáním s obecnými předpisy o důchodovém zabezpečení. Je tu třeba posuzovat, zda je tato úprava pro poživatele důchodu výhodnější než podle těchto obecných předpisů. Pobírá-li poživatel důchodu důchod maximální možnou částku, potom přepočítání jeho důchodu podle ustanovení zákona č.87/1991 Sb.nemůže mít vliv na výšku jeho důchodu.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 13.10.1992

Spisová značka: 3 Cao 215/92

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Důchod, Rehabilitace mimosoudní, Sociální zabezpečení

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 38

Ustanovení § 25 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, podmiňuje možnost úpravy důchodu podle tohoto zákona srovnáním s obecnými předpisy o důchodovém zabezpečení. Je tu třeba posuzovat, zda je tato úprava pro poživatele důchodu výhodnější než podle těchto obecných předpisů.

Pobírá-li poživatel důchodu důchod maximální možnou částku, potom přepočítání jeho důchodu podle ustanovení zákona č. 87/1991 Sb. nemůže mít vliv na výšku jeho důchodu.

(Rozsudek bývalého Nejvyššího soudu České republiky z 13. 10. 1992, [3 Cao 215/92](#))

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení z 12. 12. 1991 byla zamítnuta navrhovatelova žádost o úpravu starobního důchodu podle zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, neboť navrhovateli byl od 8. 3. 1991 vyplácen starobní důchod v tehdy maximální výši 3800 Kčs, takže úprava důchodu od dubna 1991 podle citovaného zákona nepřicházela v úvahu.

V opravném prostředku proti uvedenému rozhodnutí navrhovatel žádal o jeho přezkoumání, neboť je toho názoru, že zvyšování důchodu podle jiného právního předpisu nemůže být překážkou provedení úpravy podle zákona č. 87/1991 Sb.

Krajský soud v Praze opravnému prostředku navrhovatele vyhověl a přezkoumávané rozhodnutí zrušil. V odůvodnění rozsudku pak vyslovil, že orgán sociálního zabezpečení měl při rozhodování postupovat podle zákona č. 87/1991 Sb. a provést výpočet důchodu navrhovatele v celkové výši i se zápočtem dvojnásobku počtu let vysokoškolského studia. Po výpočtu starobního důchodu měl potom částku omezit podle ustanovení § 24 odst. 4 zákona č. 100/1988 Sb. na částku 3800 Kčs měsíčně a tuto částku vyplácet navrhovateli. Podle názoru soudu prvního stupně nelze v tomto případě směšovat zákon o mimosoudních rehabilitacích a zákon o sociálním zabezpečení, i když je v § 26 stanoveno, že výpočet důchodu se provede podle zákona, podle kterého byl starobní důchod přiznán. Podle názoru soudu prvního stupně měl orgán sociálního zabezpečení vypočítat důchod v celkové výši a potom jej omezit podle ustanovení § 24 odst. 4 zákona č. 100/1988 Sb.

V odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně Česká správa sociálního zabezpečení vytýkala soudu prvního stupně, že nepřihlédl k ustanovení § 25 zákona č. 87/1991 Sb., podle něhož se výpočet důchodu nebo úprava jeho výše podle ustanovení § 24 tohoto zákona provede jen tehdy, je-li to pro občana výhodnější než podle obecných předpisů důchodového zabezpečení. Podle ustanovení § 27 citovaného zákona se výše důchodu upraví nejdříve od splátky důchodu náležející po dni účinnosti tohoto zákona, tedy po 1. 4. 1991. Podle názoru orgánu důchodového zabezpečení by bylo možné úpravu důchodu navrhovatele v rámci mimosoudní rehabilitace provést od 8. 4. 1991. Protože však již od 8. 3. 1991 náležel navrhovateli starobní důchod v maximální výši, neměla by úprava vliv na výši důchodu a nebyla by výhodnější než výpočet podle obecných předpisů důchodového zabezpečení. S přihlédnutím k ustanovení § 25 zákona č. 87/1991 Sb. by tudíž úprava důchodu navrhovatele neměla být provedena. V odvolání se proto navrhovalo zrušení rozsudku soudu prvního stupně a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu projednání a rozhodnutí.

K odvolání podal navrhovatel vyjádření, v němž uváděl, že výměra důchodu činí podle rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení částku 3751 Kčs; nedosahovala tedy nejvyšší výměry, a proto mu úprava důchodu podle zákona č. 87/1991 Sb. náleží. Je sice pravda, že od 8. 3. 1991 je mu vyplácen starobní důchod v maximální výši, ale podle jeho názoru to bylo v důsledku zvýšení podle zákona č. 46/1991 Sb. Navrhovatel je přesvědčen, že vyměření důchodu ve smyslu zákona o sociálním zabezpečení a zvláštních předpisů nelze směšovat se zvyšováním důchodů podle příslušných zákonů jen proto, že částky důchodů přiznané podle těchto institutů alternativně dosahují nebo překračují nejvyšší stanovenou hranici důchodu. Zvyšování důchodů je vždy závislé na výměře důchodu, i když následně vytváří s vyměřeným důchodem jeden celek. Proto ve sporných případech by podle navrhovatele měla být především upravena vždy výměra důchodu. Navrhoval proto potvrzení rozsudku soudu prvního stupně.

Nejvyšší soud České republiky změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že se potvrzuje rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení z 12. 12. 1991. Náhrada nákladů řízení nebyla přiznána ani navrhovateli, ani odpůrci.

Z odůvodnění:

Soud prvního stupně zjistil sice správně skutkový stav a ani v odvolacím řízení nebylo třeba tento skutkový stav doplňovat, takže nedoznal změny, avšak soud z něj nevyvodil správné právní závěry a jeho rozhodnutí neodpovídá zákonnému předpisu, podle kterého věc posuzoval.

Je nesporné, že navrhovatel byl vyloučen ze studií na vysoké škole z důvodu politické perzekuce, takže splňuje podmínky pro úpravu důchodu podle ustanovení § 24 a násl. zákona č. 87/1991 Sb.

Podle ustanovení § 25 tohoto zákona se však úprava důchodu provede jen tehdy, je-li to pro občana výhodnější než podle obecných předpisů důchodového zabezpečení.

Ze spisu je zřejmé, že navrhovateli byl od 1. 1. 1991 přiznán starobní důchod v částce 2751 Kčs, který byl od března 1991 zvýšen na částku 3800 Kčs. Tato částka je také navrhovateli od 8. 3. 1991 vyplácena.

Ke zvýšení navrhovatelova důchodu došlo na základě zákona č. 46/1991 Sb. Podle ustanovení § 5 odst. 2 tohoto zákona nesměla po zvýšení přesáhnout výše důchodu částku 3800 Kčs, přičemž podle ustanovení § 5 odst. 3 téhož zákona se zvýšení slučuje s důchodem, k němuž náleží a tvoří s ním nadále jeden celek.

Z uvedeného tedy vyplývá, že starobní důchod navrhovatele činil skutečně ke dni účinnosti zákona č. 87/1991 Sb., tj. k 1. 4. 1991, maximální tehdy možnou částku 3800 Kčs.

Odvolací soud plně sdílí názor odpůrce, že za této situace by přepočítání navrhovatelova důchodu podle zákona č. 87/1991 Sb. neměl a nemohl mít vliv na výši jeho důchodu.

Soud prvního stupně pochybil, jestliže dospěl k názoru, že nelze v tomto případě směřovat zákon o mimosoudních rehabilitacích se zákonem o sociálním zabezpečení. Naopak ustanovení § 25 zákona č. 87/1991 Sb. přímo podmiňuje možnost úpravy důchodu srovnáním s obecnými předpisy důchodového zabezpečení.

Orgán sociálního zabezpečení tedy vzhledem k tomuto ustanovení dospěl ke správnému závěru, že u navrhovatele nejsou dány podmínky pro úpravu starobního důchodu, neboť tato úprava není pro navrhovatele výhodnější než podle obecných předpisů o důchodovém zabezpečení.

Odvolacímu soudu proto nezbylo, než aby při nezměněném skutkovém základu změnil podle ustanovení § 220 odst. 1, § 250f a § 250i odst. 2 o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně tak, že přezkoumané správní rozhodnutí podle ustanovení § 250q odst. 2 o. s. ř. potvrdil.